

BILAGA A2.3.1

00 05 26

Till konstitutionsutskottet

Konstitutionsutskottet

Ink 2000 -05- 2 5

Dnr 300-4305-99/00

Granskningsanmälan avseende upphandlingen av trafiken på Väst kustbanan

Regeringen uppdrog den 29 april 1998 åt Delegationen för köp av viss kollektivtrafik att överväga om en upphandling av trafik är nödvändig för att säkerställa den långväga persontrafiken på Väst kustbanan mellan Göteborg och Malmö.

I en skrivelse till regeringen den 4 augusti 1998 redovisar delegationen sin bedömning att någon upphandling av trafik på Väst kustbanan mellan Göteborg och Malmö inte bör göras för år 1999. Regeringen beslöt den 22 oktober 1998 att trafiken skall upphandlas tidigast för år 2000 och att upphandlingen får avse en tvåårsperiod om detta skulle främja en mer långsiktig lösning. Uppdraget skulle redovisas senast den 31 december 1998.

Upphandling av interregional persontrafik på järnväg, som SJ inte kan bedriva på kommersiella villkor sker sedan ett betydande antal år tillbaka i konkurrens enligt lagen om offentlig upphandling.

I ett brev från Delegationen till regeringen från den 22 december 1998 undrar delegationen, dels beroende av prispress, hur länge SJ:s totalt dominerande ställning som fordonsinnehavare kan hålla. Risken var uppenbar att övriga anbudsgivare ger upp och avstår från att lämna anbud på grund av förutsättningarna.

Enligt 7 § i förordningen (1996:734) om statens spår anläggningar, har den operatör som staten tecknar avtal med trafikeringsrätt för den upphandlade trafiken. Det framgår emellertid inte av förordningen om denna paragraf i avtalet innebär att den upphandlade trafiken kan bedrivas med ensamrätt eller inte. Delegationen har emellertid utgått från att SJ inte behåller sin trafikeringsrätt utan att den i praktiken övergår till den nya operatören.

Den 24 maj 2000 var förre Generaldirektören Kaj Janérus, förhandlare för Delegationen för köp av viss kollektivtrafik, kallad till Riksdagens trafikutskott för att närmare belysa handläggningen av bl.a. upphandlingen av trafiken på Väst kustbanan. Följande citeras ur från uppvaktningen avlämnad skrivelse:

"Sydvästen startade trafiken den 10 januari 2000. Den 13 januari, efter tre dagar, tillkännager regeringen att trafiken inte kommer att lämnas till upphandling inför nästa år."

Jarnérus fortsätter:

"För att ytterligare förstärka maktspråket har näringsdepartementet publicerat ett pressmeddelande den 28 april i år, där man hävdar Sydvästens ansvar bl.a. med hänvisning till att "avtaletavser ett år, vilket framgår av anbudsuppdrag och avtal..."

Hänvisningen är mycket krystad för att inte tala om osann. Delegationen var tvungen att skicka ut ett anbudsuppdrag i tillräcklig tid för att överhuvud kunna hinna med en

upphandling.(utsändes den 5 augusti). Vi hade då meddelat regeringen att ingen upphandling borde ske för år 1999. Vi förutsatte då, att det inte var aktuellt med upphandling för år 1999 utan i första hand för år 2000 och skrev i förfrågningsunderlaget "Avtalsperioden för trafiken är från och med den 1 januari 2000 till och med den 31 december 2000.

Först senare erhöll vi regeringens den 22 oktober ändrade uppdrag. Därur citerar jag: "Upphandlingen får avse en tidsperiod om upp till två år om detta skulle främja en mer långsiktig lösning."

Därför meddelade vi muntligen alla anbudsgivare, att avtalsperioden kunde utsträckas till två år. Det är de förutsättningar alla arbetat efter. SJ lämnade också anbud för två år.

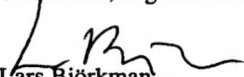
I regeringens skrivelse till delegationen den 18 februari 1999 med godkännande av den preliminära överenskommelsen upprepas " Upphandlingen skulle avse en upphandling först för år 2000 och fick avse en period om upp till två år."

Trots dessa sina egna ord i offentliga handlingar har man mage, att formulera pressmedelandet på sätt som skett.

I min värld är det ingen tvekan om var ansvaret ligger. Det är hos staten som så brutalt ändrat förutsättningar

Mot bakgrund av det ovan anförda bör konstitutionsutskottet granska Näringsdepartementets ansvar kring upphandlingen av trafiken på Västkustbanan. Granskningen bör omfatta såväl förfarandet som dokumentationen.

Stockholm, dag som ovan

Lars Björkman